

53

Eğlenceli Bilgi

COCRAFYA

KASIRGA AVCILARI

ANITA GANERİ

YAKALADIKI!
SAKIN
BIRAKMAI!

İçindekiler

<i>Giriş</i>	7
<i>Öldürücü Fırtına</i>	11
<i>Devasa Atmosfer</i>	20
<i>Yağmurlu ve Rüzgârlı Hava</i>	39
<i>Gürleyen Gök Gürültüsü</i>	59
<i>Müthiş Hortumlar</i>	81
<i>Korkunç Tayfunlar</i>	107
<i>Şakaya Gelmeyen Fırtına Avcılığı</i>	123
<i>Fırtınaya Karşı Koymak</i>	141
<i>Fırtınalı Süperyıldızlar</i>	151
<i>Fırtınalı Bir Gelecek mi?</i>	159

GİRİŞ

Şu coğrafya ne kadar geniş bir konu değil mi? Aslında başı sonu yok desek daha doğru olur. Yani tüm dünyada olup biten coğrafi olaylara kafa yormak çok büyük iş... Ama bazı öğretmenler coğrafyayı olduğundan daha sıkıcı hale getiriyorlar. Bu alışkanlıklarını değiştirmeleri zor, çünkü hep böyle görmüşler. Öğretmenler odasında konuşulanları dinleyin, neden bahsettiklerini duyduğunuzda küçük dilinizi yutacaksınız.

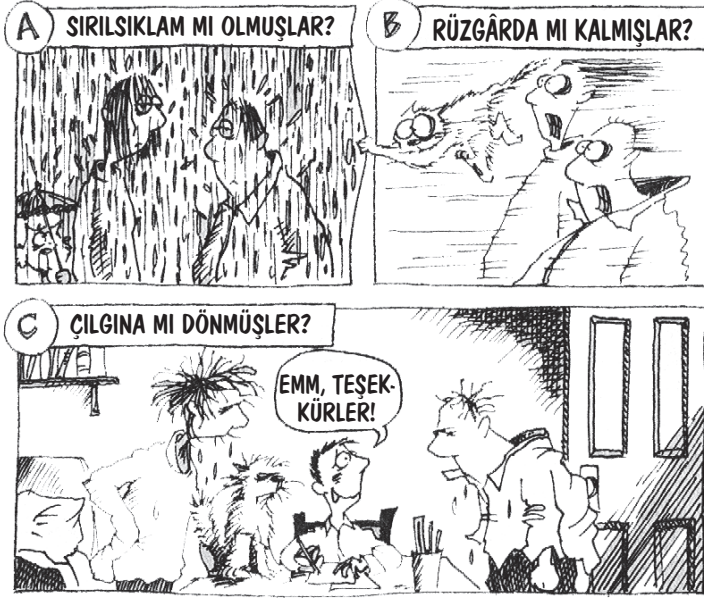

Bunlar neden bahsediyor, Tanrı aşkına? Kabaca söylemek gerekirse pek sıkıcı konular değil. Sıradan insanları bu durumu şöyle ifade ederler:

Hey, hava durumundan bahsediyorlar... Özellikle de coğrafyanın en ilginç konularından biri olan fırtınalı havadan.

Fırtınanın kapınızda olup olmadığını anlamak istiyorsanız ayağa kalkıp televizyonu bile açmanıza gerek kalmadan şu basit deneyi yapın. Anne ya da babanıza tatlı tatlı gülümseyin ve onlardan ödevinize yardımcı olmalarını isteyin. Böyle bir istekte bulunduğunuzda hemen size yardım etmek isteyeceklerdir. Onları birkaç dakika dışarıya gönderin ve sonra tekrar içeri çağırın. Onlara dikkatle bakın.

Eğer üç sorunun cevabı evetse, fırtınalı hava yaklaşıyor demektir.

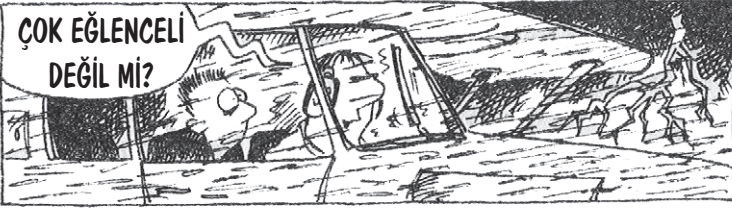
İşte bu kitapta okuyacaklarınız tam da sizin anlayacağınız dilden.

Fırtınalı Hava bir treni yoldan çıkarabilecek kadar sert esebilir, bir kasabayı sele boğabilir, ağaçları köklerinden edecek kadar rüzgârlı olabilir. Korkunç trajedilerden hayatta kalma mücadelelerine bu kitap herkese hitap ediyor. *Fırtınalı Hava*'da;

Şimşek çarpmanın nasıl bir duygu bir olduğunu,

Öldürücü hortumu takip etmenin yollarını,
Bir kasırganın 'içine' doğru uçmayı,

Gerçek bir meteoroloji uzmanı gibi hava durumunu tahmin etmeyi,

***METEOROLOJİ UZMANI COĞRAFYACI
YERİNE KULLANILAN GÜZEL BİR
İSİMDİR, TIPKI BENİM GİBİ,
MONA**

Coğrafyanın o kadar da sıkıcı olmadığını öğrenebilirsiniz. Aslında çok da heyecan vericidir. Zaten siz de okuyunca göreceksiniz.

ÖLDÜRÜCÜ FIRTINA

Tropik fırtınayla sürekli yaşadığınızı düşünün. 500 milyon insanın yaşadığı gibi. Yaşamları belli aralıklarla dünyadaki en fırtınalı havalar yüzünden altüst oluyor. Dünyanın en yoksul insanları her şeylerini, evlerini, mallarını, ailelerini kaybetmenin nasıl bir şey olduğunu biliyorlar. Orta Amerika halkı 1998'de meydana gelen Mitch Kasırgası'yla mahvolan hayatlarını yeniden kurmaya çalışıyorlar. Aşağıda korkunç trajediden sağ kalanlardan biri yaşadığı inanılmaz olayı anlatıyor...

Honduras, Orta Amerika

Ekim, Kasım 1998

Benim adım Laura Isabel Arriola. Ben bir öğretmenim. En azından öyleydim. Artık buralarda pek okul yok. Eşimle ve çocuğumla Aguan nehri civarındaki küçük bir köy evinde yaşıyordum.

Ama artık orada yaşamıyoruz.

Perşembe, 29 Ekim

Olanlar korkunçtu. Benim için anlatması çok zor. Ama deneyeceğim. Fırtına geldiğinde, sular acayip yükseldi. Deniz suları yükselerek köyü bastı.

Evlerin çoğu suların altında kaldı.

Bizim ev denize çok yakın olmasına rağmen, dalgalar biraz geç geldi. Ben, eşim ve çocuklar yan komşunun evinin çatısına çıktık. Orada güvende olacağımızı düşünmüştük. Ama değildik.

Sular geldi ve evimizi sildi süpürdü. Nihayet bir tekneye binebildik. Ama hava öyle rüzgârlıydı ki, dalgalar yükseldi ve biz sürüklendik. O andan itibaren bir daha çocuklarımı ve eşimi görmedim.

Ben denize doğru sürüklendim. Sıkı sıkı hâlâ oğlumu tutuyordum. Ama sular kollarımdaki tüm gücü aldı ve beni oğlumdan ayırdı. Daha fazla anlatamayacağım, neredeyse ağlayacağım. Suda kalmaya çalıştım, böylece her şeyi görebiliyordum. Sonra yüzdüm, yüzdüm. Oğlumu kurtarmaya çalıştım. Bir ara fark ettim ki, hâlâ suyun üzerindeydim. Suyun altına sürüklendim ve boğulacağımı düşündüm. Ölmek ve oğlumla olmak istiyordum. Sonra bir dalga beni itti ve denizin dışına doğru sürükledi.

Bazı ağaç dallarını tuttum ve onlardan bir sal yapmaya çalıştım. Elimden geldiği kadar tutunmaya çalıştım. Elimin altındaki her şey kayıp

gidiyordu. Birçok ölü hayvan ve ölü bir çocuğun cansız bedenini gördüm. Ama benim

çocuğum değildi. Ne yaparsam yapayım su beni sürüklüyordu. Kalbim küt küt atıyordu. Tam bir kâbustu. Su kararmıştı, soğuktu. Çok korkmuştum.

Yemek için ananas ve portakal; içmek için Hindistan cevizinden süt bulmayı başardım. Günler bu şekilde geçiyordu, ama ortalarda kimse yoktu. Tüm göre-

bildiğim deniz ve gökyüzüydü. Geceleri aya bakıyordum. Hiç kara parçası görmedim. Deniz fırtınalıydı ve beni salda devamlı sarsıyordu.

Dalgalar üzerimden boşalıyordu. Ve ben boğulacağımı düşündüm.

Kimse yoktu. Tek başıyaydım. Bazen çocuklarıyla konuşuyor, uyumaları için onlara şarkılar söylüyordum. Bu, beni onlara daha da yakınlaştırıyordu. Bazen tüm gece boyunca ağlayıp bağıırıyordum. Devamlı ağladım da ağladım. Ama hep yalnızdım ve kimse beni duymuyordu.

4 KASIM ÇARŞAMBA ALTI GÜN SONRA

Bir gün küçük bir ördek salıma doğru yüzdü ve onunla konuşmaya başladım.

“Yaşadığımı içeren bir mesaj gönder” dedim küçük ördeğe. “Beni halkıma kavuştur. Beni kıyıya götür.” Daha sonra ağlamaya başladım ve şöyle dedim: “Niçin beni götürmüyorsun? Seninle uçabilirim?” Kurtulmak için Tanrı'ya dua ettim.

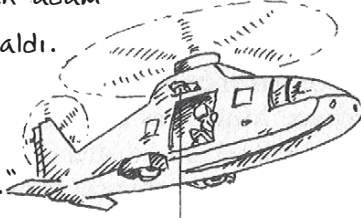
Tanrı beni duymuş olmalı.

Bilmiyorum. Tüm bildiğim dualarımın karşılıksız kaldığıdır. Uyuya kalmıştım ve rüyamda çocuklarımı görüyordum.

Keşke onları tekrar görebilsem ve sarıp sarma-
lasam... Sonra yukarı baktım ve çok hızlıgçen bir
uçak gördüm. Ardından bir helikopter geldi ve
helikopterden inen adam
aşağıya inip beni aldı.

Ona şöyle dedim:

"Tanrı'ya şükür
beni kurtardınız."

Şimdi ne yapacağımı bilmiyorum.
Gidecek hiçbir yerim yok.
Fırtınada her şeyimi kaybettim.

Daha sonra...

Laura Isabel'i İngiliz Donanması'ndan bir yetkili kurtardı. Aslında Donanma 30 kişilik mürettebatıyla fırtınada kaybolan bir yatı arıyormuş. Görevliler denizde birini gördüğünü söylemişler. Görevliler Laura Isabel'in hâlâ yaşadığına inanmamışlar. Karaiplere doğru sürüklenmişti. Soğuktan titriyordu. Şok içindeydi. Ciddi bir yarasının olmaması çok şaşırtıcıydı.

Başından geçenleri anlattığında gözyaşlarını tutamıyordu. Cesareti göz kamaştırıcıydı. Bir görevli şöyle dedi: “Bu şartlarda ayakta kalmak kesinlikle inanılmaz. Yirmi yıldır bu işi yapıyorum. Hayatımda hiç böyle bir şey görmedim. Laura Isabel’in eşi benzeri yok.

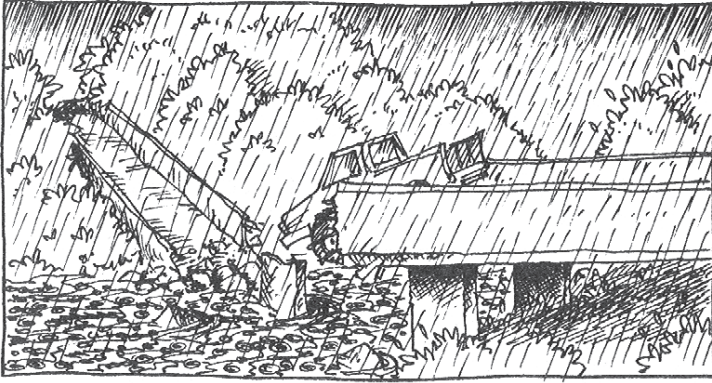
Mitch Kasırgası Hakkında Beş Gerçek

1. Mitch Kasırgası, Karayip Denizi'nde 22 Ekim 1998 tarihinde doğdu. Bir hafta süren ve Orta Amerika'yı dağıtan ilerleyişi boyunca Nikaragua, Honduras, El Salvador ve Guatemala'yı ziyaret etti. Sebep olduğu yıkımla arkasında trajik bir iz bırakan Mitch Kasırgası, 6 Kasım'da Atlas Okyanusu'nda son buldu.
2. Mitch Kasırgası son 200 yıldır bölgeyi vuran en kötü fırtınaydı. Rüzgârın sesi insanın kulaklarını deliyordu adeta. Kurtulanlardan biri şöyle dedi:

SANKİ BİR TÜNELDEN
BİNLERCE EXPRESS
TREN GEÇİYORDU.

3. Binlerce insan öldü. Milyonlarca insan evsiz kaldı. Mitch Kasırgası yüzünden şehrin yarısı sular altında kaldı. Çiftliklerin üçte biri viran oldu. Başkent Tegucigalpa ne elektrik ne su vardı, hiçbir şey yoktu. Bardaktan boşanırcasına yağın yağmur insanları canlı canlı gömen ölümcül sele ve çamur deryasına sebep olmuştu. Köprüler ve yollar da felaketten nasibini almışlardı. Orta Amerika'nın en yoğun yollarından biri olan Pan-American Otobanı aşağıda gördüğünüz gibi çökmüştü.

4. Gelecek sefer bir muz yerken, nereden geldiğine dikkat edin. Mitch Kasırgası'ndan önce büyük ihtimalle Orta Amerika'dan geliyordur. Bölgenin en değerli pirinci, muzunu

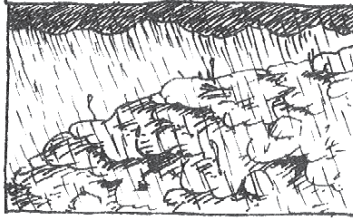
ve kahvesi fırtınada sular altında kalmıştı. Tarlalar çamur deryasına batmıştı. Evlerini kaybeden insanlar işlerini de kaybetmişti.

5. Mitch Kasırgası çok ciddi bir fırtına değildi. Aslında Honduras'ı vurana kadar sadece tropik bir fırtına olarak sınıflandırılıyordu. Peki, dünyanın bu parçasına nasıl bu kadar ölümcül darbe indirmişti? Sebeplerden biri yağmurdur. Diğerleri çiftçilerin yıllardır mahsul ve otlak alan yaratmak için ağaçları kesmesiydi. Toprağı tutan bir şey olmayınca yağmur her tarafı sildi süpürdü. Hâlbuki mahsul etmek için toprağa ihtiyaçları var. Tam bir kısır döngü...

ÇİFTÇİLER MAHSÜL YETİŞTİRMEK İÇİN TOPRAĞI SÜRÜYÖRLER

KÖKLERİ OLMAYAN TOPRAK SÜRÜKLENİR!

İNSANLAR İSTEDİKLERİ ÜRÜNÜ ELDE EDEMEZLER!

ÇİFTÇİLERİN DAHA ÇOK MAHSÜLE İHTİYAÇLARI VAR.

